

Список літератури.

1. Всеукраїнська громадська дитяча організація «Всеукраїнський дитячий рух «Школа безпеки». URL: <https://skolabezpeki.jimdofree.com/>
2. Маршенко О., Нетребенко А. Навчальна програма з позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку «Школа безпеки». 2024, 34 с.
3. Негрієнко, А. О. Вплив всеукраїнського громадського дитячого руху «Школа безпеки» на здоровий спосіб життя. Здоровий спосіб життя – здорова нація – здорове суспільство : зб. тез доп. І Всеукр. наук.-практ. конф. 2010. С. 101-102. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/6047>
4. Негрієнко, А. О. Всеукраїнський громадський дитячий рух «Школа безпеки». Здоровий спосіб життя – здорова нація – здорове суспільство: зб. тез доп. І Всеукр. наук.-практ. конф., 2010. С. 99-101. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/6046>
5. Сагайдак Л. Д., Білоус П. М. Навчальна програма з позашкільної освіти фізкультурно-спортивного напрямку «Юний рятувальник». 2022, 38 с.

Лях-Породько¹ О.О. <https://orcid.org/0000-0003-4165-1646>

Лях-Породько С.О.²

УКРАЇНЬСКА ВІЛЬНА ОЛІМПІАДА В АРГЕНТИНІ

¹⁻² Національний університет фізичного виховання і спорту України

Annotation. *The article analyzes the Olympic traditions of the Ukrainian diaspora in Argentina. It was found out that in 1980 the Free Ukrainian Youth Olympics took place in Buenos Aires. Peculiarities of the preparation and holding of the Olympiad have been revealed. The role and significance of the competition in the struggle for a free Ukraine has been established.*

Key words: *Argentina, Ukraine, Olympics.*

Актуальність теми дослідження. 1980 рік мав багато величавих подій та помітних заходів, які організовувала українська діаспора. У Канаді відбулась Вільна Олімпіада, у

Лейк-Плесіді (США) у часі проведення XIII Зимових Олімпійських ігор були організовані Українським Олімпійським Комітетом, Смолоскипом, Пластом, СУМ й іншими українськими товариствами ряд значних олімпійських акцій, Уряд УНР в екзилі надсилав меморандум до МОК, НОКів та МСФ тощо. Серед перелічених масштабних заходів вирізняється ще один – Олімпіада Української Вільної Молоді!

Надзвичайною та унікальною подією в історії боротьби за олімпійську українську незалежність стало проведення у липні-серпні 1980 року в Буенос-Айресі (Аргентина) Олімпіади Української Вільної Молоді. Організаторами Олімпіади виступали молодечі організації Спілка Української Молоді і Український Пласт й інші українські об'єднання [1].

Шкода, що Олімпійські ігри 1980 року відбулися у москві. Численна міжнародна спільнота вільного світу закликала унеможливити цю подію у країні, де порушуються права людини, твориться національний геноцид, здійснюються політичні репресії, а найбільше обурило громадськість військове вторгнення срсп в Афганістан.

Українці вільного світу також мали достатньо причини приєднатися до глобального бойкоту Ігор XXII Олімпіади. Адже окрім перелічених мотивів був ще один – Україна не виступала в Олімпійських іграх самостійно! При тому, що Україна є співзасновницею ООН, членом низки міжнародних організацій, а також Урсп мала хоч і формальний, але все ж таки «суверенітет» згідно Конституції. Але цього було замало для порабителів й комуністи не допускали до самоідентифікації українців та ще й на міжнародній арені.

Мета дослідження – здійснити аналіз та виявити особливості проведення Олімпіади Української Вільної Молоді в Аргентині.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, першоджерел та архівних фондів, описовий метод.

Результати досліджень. Голосно заманіфестувала проти Олімпійських ігор у срсп Спілка Української Молоді: «У зв'язку з підготовкою Світової Олімпіади, яка в 1980-ому році має відбутися в москві, Центральна Управа Спілки Української Молоді поручає всім Крайовим Управам СУМ в тому самому часі, тобто літом 1980-го року, на поодиноких теренах: Північна Америка, Європа, Австралія і Південна Америка влаштувати Олімпіади української вільної молоді згідно із цьогорічним

гаслом: «Борись за Україну – ми волі сні!» [8, с. 10]. Далі у заклик узагальнювалось, що: «Всі Осередки СУМ повинні негайно відбутися ширші сходинами свого членства, а особливо Дружинників і старшого юнацтва, для належного роз'яснення справи Олімпіади та запланованої акції СУМ. На місцях повинна вже від тепер початися старання підготовка до участі сумівської молоді в Олімпіадах, відбуваючи тренінги, змагання та старатися придбати фінансові засоби для того, щоби цьогорічні Олімпіади мали характер масових імпрез, не менших за наші Здвиги чи Злети. Бо тільки через добру підготовку, високий рівень і масовість, ми скоріше зможемо добитися поставленої цілі. Тому всю підготовку ми повинні вести під кличем: «Вся кумівська молодь бере участь в Олімпіаді Української Вільної Молоді!» [9, с. 11].

Про важливість та значущість Олімпіади свідчать низка фактів та факторів. Наприклад, засоби масової інформації не оминували, а детально сповіщали читачів на різних континентах про підготовку та перебіг подій Олімпіади. Зокрема, газета «Українське слово», яка є першим українським часописом в Буенос-Айресі, що видається Українським товариством «Просвіта» в Аргентині, що номери публікувала детальні статті та світлина про Олімпіаду: «Світлина з відкриття першої в Аргентні Олімпіади Української Вільної Молоді, яку започатковано в неділю, 27 липня 1980 р. на Оселі «Веселка» з надзвичайними успіхами, про перебіг яких подамо обширні звідомлення в черговому числі «Українського Слова». Тут же додавалось наступне: «Програма Олімпіади продовжується згідно з наміченими плянами, що їх подаємо в Комунікаті Олімпійського Комітету, запрошуючи наше громадянство до численної участі щоб належно заманіфестувати єдність нашої спільноти в цій успішній акції наших молодечих організацій які об'єднано захищають самостійницькі права нашої Батьківщини!» [3, с. 1]. У Північній Америці про Олімпіаду Української Вільної Молоді писали журнал «Юнак» (Канада), газета «Свобода» (США), газета «Ukrainian Weekly» (США). У Європі писав про Олімпіаду журнал «Крилаті» (Бельгія).

Вже 20 липня Олімпійським Комітетом віддруковано олімпійську одноднівку «Олімпійський вогонь» українською та іспанською мовами. Брошура має сорок сторінок друку, в ній подано програму Олімпіади, відбитки олімпійських відзнак з відповідними поясненнями та орнаментальними прикрасами, а

також додано сорок чотири пропагандивно-торговельних оголошень, де очолюють перелік кооперативи «Фортуна» та «Відродження». Їх співучасть покрила видатки на друк одноднівки.

Олімпійські однострої та медалі ретельно готувалися організаторами Олімпіади. Всі учасники брали участь у відповідних, ексклюзивних олімпійських одностроях, які мали спеціальну олімпійську емблему з тризубом та відповідними написами. Для нагород всіх категорій спорту випущено було відповідні медалі – срібні та позолочені з написами, емблемою і датою відзначаючи ступінь нагороди та вид спорту. Загалом випущено 300 медалей, щоб мати запас для архіву та музею. Окремо видано олімпійські відзнаки.

Ретельно організатори розробляли програму та готували місце проведення змагань. Для ефективної підготовчої діяльності та належного рівня організації змагань був утворений Олімпійський Комітет. У Комітеті діяло п'ять комісій: організаційна, спортова, пресова, технічна та фінансова. Очолював Олімпійський Комітет член пласту Андрій Шаварняк. Секретарем був сумівець Марко Кіт. Програма Олімпіади проводилася в днях 20, 26, 27 липня, 3 та 10 серпня. 20 липня та 3 серпня заходи відбувалися на просвітянській оселі «Веселка», 26 липня – в домівці Пласту, 10 серпня – на оселі «Калина», яка є власністю товариства «Відродження».

Змагання проводилися у таких видах спорту: футбол, папіфутбол (наймолодше юнацтво), гандбол, відбиванка (волейбол), нюколь, пельотаальсесто, тобтокошівка (баскетбол), пінг-понг (настільний теніс), легка атлетика (біг на 40, 60, 100, 200, 400 і 800 м, естафета 4X60 м, стрибки у довжину та у висоту). У футбольних змаганнях брали участь сім команд (дві – СУМ, по одній – Пласт, ОУМ, семінаристи, дві дружини юнаків). Жіночі команди змагалися у відбиванку та пінг-понг. У легкій атлетиці брали участь шість гуртків у відповідності до віку учасників. Загалом участувало 170 змагунів (хлопців та дівчат віком від 6 до 18 років) членів СУМ, Пласту, ОУМ та семінаристів Єпархіальної семінарії з Буенос-Айресу.

Офіційне відкриття Олімпіади відбулося 20 липня 1980 року на оселі «Веселка», програму якої проводив пластун Юрій Федешин. На урочистостях були присутні 200 змагунів та їх впорядників, численні делегації всіх українських організацій та

глядацька аудиторія. В окремій ділянці оселі встановлено трибуну, що її люб'язно надала місцева влада, а також надіслано військову оркестру. Почесна Президія складалася з голів та представників організацій, преси та місцевої управи.

В урочистій ході брали участь 22 прапорonosці різних організацій на чолі з національними прапорами Аргентини та України, а також сумівка Христя Мороз несла прапор Вільної Олімпіади з олімпійською символікою на тлі Тризуба. Позаду них йшли шість окремих відділів молоді.

Урочисте відкриття розпочато давньою олімпійською традицією – запаленням олімпійського вогню. Троє наймолодших учасників запалили Вічний Вогонь. Після чого пролунали національні гімни Аргентини та України, які виконав оркестр під супровід співу всіх присутніх. Далі проведено олімпійське приречення (виголошено олімпійську клятву) для змагунів. Приводимо уривок запряження: «Обіцяю, що: буду змагатися чесно і справедливо, буду ставитися до інших змагунів, як до братів по крові, рішення суддів будуть для мене обов'язкові, а правильник Олімпіади законом» [2, с. 6]. В слід за тим лунали промови голови Української Центральної Репрезентації Володимира Котульського, голови Центрального товариства «Просвіти» Василя Косюка, голови Олімпійського Комітету Андрія Шаварняка.

Володимир Котульський: «Дорога Українська Молоде! В моменті Відкриття Олімпіади Української Вільної Молоді, маю шану привітати всіх учасників в імені суспільно-громадської надбудови, яку я очолюю. В особливий спосіб хочу висловити признання ініціаторам й організаторам цієї Олімпіади, що вложили чимало труду й праці, щоб зреалізувати цю імпозантну маніфестацію Вільного Українського Спорту, як вияв протесту проти імперсько-московських ігрищ, які започатковано в країні тоталітаризму, в країні, де потоптано усі елементарні права людини. Сучасна Україна вимагає від нас за кордоном, спільного фронту в боротьбі та спільних акцій, без різниць наших особистих чи групових поглядів і переконань, бо основною передумовою наших успіхів є – об'єднання всіх наших сил в моноліт Великого Національного Фронту. Так, як сьогодні тут, на спортовій площі з глибокою радістю бачимо наше українське юнацтво в здорових спортових змаганнях, так і завтра, хочемо бачити Вас усіх разом у всіх Акціях в допомозі нашому Визвольному Рухові» [5, с. 2].

Василь Косюк: «Вельмишановний пане голово Української Центральної Репрезентації, шановні представники українських установ і організацій, українська громадо, дорога українська зорганізована молоде! Мені припала велика честь, в імені Центрального Т-ва «Просвіта» в Аргентині і Управи «Веселки» привітати Вас всіх на цьому небуденному святі нашої молоді, відкриття Першої в Аргентині «Олімпіади Української Вільної Молоді» на просвітянській оселі – «Веселка», яка солідаризуючись зі своїми побратимами в діяспорі започаткували Олімпійський рух і змагаючись, рівночасно протестує проти Олімпійських ігрищ, які зараз започатковано в столиці російської колоніальної імперії в москві при відсутності багатьох вільних націй, а серед них, вільної Аргентини, в яких наша поневолена українська нація, виключена і не заступлена, а спортсменів України змушені брати участь під чужими московськими прапорами» [4, с. 2].

Офіційні урочистості супроводжувались Службою Божою. На «Площі Слави» під прапорами величезними прапорами Аргентини та України, перед пам'ятниками Симону Петлюрі, Євгену Коновальцю, Тарасу Шухевичу-Чупринки та Степану Бандері, споруджено вівтар з Христом та свічками, прикрашений зеленню та квітами, перед яким великим півколом встановлено 22 прапори. За ними потрійно півколо творила молодь, а далі колони численних гостей, глядачів та оркестр. Службу відправив отець Юрій Мельничин, а під час Богослужіння співав хор під проводом Б. Василика. Перед службою було вшановано пам'ять борців за волю України, рівно ж тих хто віддав життя в обороні волелюбної землі Сан Мартіна проти комуністичного панування.

У неділю 10 серпня на оселі «Калина» відбулися спортивні (з огляду на несприятливу погоду 27 липня частину змагань перенесено на 10 серпня) та урочисті заходи. Зранку відбулися спортивні змагання, а перед обідом богослужіння. Службу Божу відправив Єпископ Української Католицької Церкви Кир Андрій Сапеляк, дякуючи за успішне проведення Олімпіади й відзначаючи річницю Хрещення України, а також започатковуючи відзначення Марійського року в Єпархії.

Після закінчення змагань учасники отримали здобуті нагороди та пам'ятні грамоти. Присутні представники різних українських товариств і численні гості зібралися навколо вівтаря олімпійського вільного вогню й заспівали національний

гімн України. Також були різні промови від Української Центральної Репрезентації Володимира Котульського, Централі «Відродження» Романа Зінька, голови Олімпійського Комітету Андрія Шаварняка.

Роман Зінько: «В імені Т-ва «Відродження» господаря Оселі «Калина» припала мені честь привітати Вас з нагоди закінчення змагань Першої Олімпіади Української Вільної Молоді в Аргентині, та рівночасно погратувати ініціаторам тої ідеї, яка виникла, як доказ спротиву до Олімпійських ігрищ в москві, де наша, українська молодь не мала права виступати в імені своєї Батьківщини та під її прапорами, а була змушена захищати осоружні прапори тиранії, большевицької ссср. Цей приклад, що Ви даєте світові, треба собі освідомити є високої вартости, бо Ви народились на вільній Аргентинській землі великого Сан Мартіна, Ваш зв'язок з країною Ваших Батьків та Дідів є ви слідом виховання та любови до високих ідей, у Ваших серцях, в шляхетній душі жевріє почуття християнського добродійства до тих Ваших братів, що терплять в найбільш безбожницькій імперії цього століття. Осяги у Ваших іграх не міряться досконалими темпами, а доказом доброї волі, щоб пожертвувати своє здорове тіло для здорової душі, для вищої вартости Бога, Батьківщини та Родини» [7, с. 3].

Голова Олімпійського Комітету Андрій Шаварняк у своїй промові подякував проводам осель «Веселка» і «Калина», організаціям СУМ, Пласт, ОДУМ, семінаристам Єпархіальної семінарії, впорядникам, молодим змагунам, гостям, глядачам, небайдужим, місцевій управі й аргентинському війську за автобуси та оркестр. Всім хто долучився до організації та проведення Першої Олімпіади Української вільної Молоді. Ось уривок його промови: «Преосвященний Владико, Всечесніші Отці, Високоповажні Пані і Панове, Представники всіх Українських Установ і Організацій. Шановні Гості та Дорога Українська Молоде! Олімпіада Української Вільної Молоді – хоч з деякими перешкодами – дійшла до свого закриття, успіх її завдячуємо всім тим товариствам та особам, які від самого початку нашого почину підтримали спільну ініціативу молодечих організацій та пішли нам на руку матеріальною та моральною допомогою. Перша подяка Преосвященному Владиці Кир Андрієві Сапелякові – Єпархові Українців Католиків в Аргентині, та ВПреп. о. Юрієві Мельничинові ЧСВВ, які не пожалували особистого труду та часу, щоб ця Олімпіада мала

також свій християнський український характер... Особливу подяку складаємо Товариствам «Просвіта» і «Відродження», які з прихильністю відступали нам свої відпочинкові Оселі «Веселку» і «Калину» для проведення Олімпійських ігрищ... Подяка пресовим органам «Українське Слово» та «Наш Клич», що безупинно інформували нашу громаду про програму та перебіг нашої Олімпіади. Також наша подяка Дирекції Української Радіостанції «Вільна Україна», яка в кожній хвилині допомагала нам інформувати учасників... Дякуємо також українським підприємцям, професіоналам та всім тим, що з прихильністю зложили свої пожертви для видання «Олімпійського Вогню»... В імені Олімпійського Комітету висловлюю найщирішу подяку нашим Молодечим Організаціям: Спільці Української Молоді, Організації Української Молоді та Українському Пластові... Сердечна подяка для Вас – українські діти, українське юнацтво, не тільки від нашого міжорганізаційного Олімпійського Комітету, а й в імені цілої нашої Громади, тому, що Ви своїм палким ентузіазмом фізичним зусиллям та високою мораллю правдивих змагунів, звеличали та здійснили цю намічену нами ідею» [6, с. 3].

Висновок.

Українська діаспора цілого світу об'єдналася навколо олімпійської ідеї. Олімпійський рік 1980 був насиченим українськими акціями, заходами, змаганнями. Окреме місце слід зауважити на Олімпіаді Української Вільної Молоді в Аргентині. Саме ця Олімпіада згуртувала різні українські організації в Аргентині. А інформація про Олімпіаду облетіла весь світ! Ця Олімпіада стала дуже популярною в українській діаспорі, бо мала місію протидіяти комуністичному терору. Боротьба за вільну Україну триває й сьогодні.

Список літератури.

1. Лях-Породько Олексій. Змаг за вільну Україну: Олімпіада Української Вільної Молоді в Аргентині 1980 року. Режим доступу - <https://sportsrodovid.com/en/zmag-za-vilnu-ukrayinu-olimpiada-ukrayinskoyi-vilnoyi-molodi-v-argentyni-1980-roku/>
2. Олімпіада Української Вільної Молоді в Аргентині. *Юнак*. 1980. №10. С. 6 – 7.
3. Олімпіада Української Вільної Молоді. *Українське слово*. 1980. №27. С. 1.

4. Привіт Голови Централі т-ва «Просвіта», Василя Косюка, на відкритті Олімпіади Української Вільної Молоді в Аргентині. *Українське слово*. 1980. №28. С. 2.

5. Привіт Голови Української Центральної репрезентації, Володимира Котульського, виголошений на «Веселці», 20 липня 1980, на відкритті Олімпіади Української Вільної Молоді. *Українське слово*. 1980. №28. С. 2.

6. Промова Голови Олімпійського Комітету, ст. пл. Андрія Шаварняка. *Українське слово*. 1980. №30. С. 3.

7. Промова Голови Ц-лі т-ва «Відродження», п. Романа Л. Зінька. *Українське слово*. 1980. №30. С. 3.

8. Світова Олімпіада в 1980-ому році. Архів СУМ. С. 10.

9. Світова Олімпіада в 1980-ому році. Архів СУМ. С. 11.

Маляр Е.І. ¹, <https://orcid.org/0000-0002-5913-5642>
Маляр Н.С. ², <https://orcid.org/0000-0003-0274-601X>

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФУТБОЛІСТІВ 11-12 РОКІВ

¹⁻² Західноукраїнський національний університет

Annotation. *The statistics have revealed a method for planning the initial training process, aimed at physical and technical preparation in the preparatory period of 11-12 year old football players, with varying degrees of responsibility and directness microcycles and their effectiveness was determined.*

Keywords: *planning, microcycle, technical training, physical training, football.*

Актуальність. Як відомо, з ігрових видів спорту тільки український футбол був представлений на останніх Олімпійських Іграх в Парижі у 2024 році. Тому у даному дослідженні розкрито особливості планування фізичної та технічної підготовки юних футболістів. Аналіз робіт спеціалістів у галузі футболу свідчить, що заняття з 11-12 річними спортсменами традиційно будуються з урахуванням зразкової програми для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву. Однак, як показує практика підготовки футболістів, нині існує